

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ning maapõueseaduse § 26 ja § 32, lähtudes AS Tariston 08.09.2025 esitatud uuringuloa taotlusest nr T-L.MU/1029814-3 ja Riigimetsa Majandamise Keskuse 17.12.2025 saadetud kirjast nr 3-1.1/2025/6853, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda ettevõttele AS Tariston (reg. kood 10887843) geoloogilise uuringu luba nr L.MU/525414 Kõltsi uuringuruumis kehtivusajaga 5 aastat;

1.2. Kanda loale järgmised kõrvaltingimused:

1.2.1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;

1.2.2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

1.3. Korraldus jõustub korralduse teatavaks tegemisest.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/525414 lahutamatu osa. Uuringuluba nr L.MU/525414 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

Ettevõtte **AS Tariston** (reg. kood **10887843**, aadress Harju maakond, Tallinn, Põhja-Tallinna linnaosa, Toompuiestee 35, 10149) esitas 08.08.2025 Keskkonnaametile Kõltsi uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS dokumendina nr DM-133122-1, viimane parandustaotlus esitatud 08.09.2025, registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-133122-5).

Kõltsi uuringuruum asub Kolu külas, Türi vallas, Järva maakonnas riigiomandi katastriüksusel Türi metskond 29 (katastritunnus 83601:002:1470). Kinnistu valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus.

Kõltsi uuringuruumi ja teenindusala pindala on 14,21 ha. Tegemist on tarbevaru uuringuga,

mille käigus plaanitakse rajada kuni 25 puurauku ja 25 uuringukaeveõõnt uurimissügavusega kuni 10 m. Uuritavateks maavaradeks on liiv ja kruus. Täiendavalt on uuringu käigus planeeritud teostada järgmised hüdrogeoloogilised katsetööd ja muud sihtotstarbelised tööd: veetaseme mõõtmine, laboratoorsed tööd ja topograafiline mõõdistamine. Taotletava loa kehtivusaeg on 5 aastat.

Taotletav uuringuruum piirneb Kõltsi kruusamaardlaga (registrikaart 503), mis koosneb ehituskruusa aktiivse tarbevaru plokkidest 2 ja 3. Maardlal pole aktiivseid mäeeraldisi. Lähim aktiivse mäeeraldisega kruusamaardla on Lintsi kruusamaardla (registrikaart 801), mis paikneb ca 4,4 km kaugusel edelas. Maardlal omab kaevandamiseks keskkonnakaitsetuba Lintsi kruusakarjääri mäeeraldisel Metropol Grupp OÜ (luba nr L.MK.JÄ-150378, kehtiv kuni 28.06.2037).

Kõltsi uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku- ega mõnda teist looduskaitsepiirangutega ala. Lähim on Natura elupaik rabad (7110), mis jääb ca 200 m kaugusele põhja suunda.

Uuringuruumi mõjualas puuduvad arheoloogilise väärtusega alad ning ajaloo- ja kultuurimälestised. Taotletava uuringuruumi piires puuduvad tehnovõrgud.

Taotletav Kõltsi uuringuruum kattub osaliselt maaparandussüsteemiga Kolu metsakuivendus (vid tunnus 6112810010012001). Uuringuruumist asuvad lääne suunas ca 35 m kaugusel maaparandussüsteemi Kolu metsakuivendus teine lahustükk (vid tunnus 6112810010011002) ning maaparandussüsteem Soo-otsa metsakuivendus (vid tunnus 6112810010011001). Uuringuruumist ca 190 kuni 220 m kaugusel lääne suunas kulgeb maaparandussüsteemi Kolu metsakuivendus eesvool (vid tunnus 61128100100110021M). Uuringuruumist jäävad maaparandussüsteem Atuse (vid tunnus 6112810010010001) ca 615 m kaugusele edela suunda, maaparandussüsteemi Kolu metsakuivendus kolmas lahustükk (vid tunnus 6112810010013001) ca 380 m kaugusele ja nimetatud maaparandussüsteemi eesvool (vid tunnus 61128100100130011M) ca 455 m kaugusele kirde suunda, maaparandussüsteem Sütemetsa TP-694 (vid tunnus 6112810010020002) ca 610 m kaugusele lõuna suunda ning maaparandussüsteemi Sütemetsa TP-694 teine lahustükk (vid tunnus 6112810010030001) ca 495 m kaugusele kagu suunda.

Taotletav Kõltsi uuringuruumi teenindusala lõunapiirist ca 100 m kaugusel kulgeb Lokuta jõgi (vid tunnus VEE1128100). Uuringuruumi teenindusala piirneb Lokuta jõe kalda piiranguvööndiga. Uuringuruumist ca 100 m kaugusel ida suunas paikneb Kolu tiik (vid tunnus VEE2054770), mis on korrastatud vana Kõltsi kruusakarjäär. Uuringuruum piirneb nimetatud veekogu kalda piiranguvööndiga.

Taotletavale uuringuruumile lähim puurkaev (vid tunnus PRK0022342) asub ca 245 m kaugusel katastriüksusel Jõekese vkt 9 (katastritunnus 83603:001:0050). Uuringuruumist jäävad kagu suunda puurkaevud ca 335 m kaugusele (Arulaane; vid tunnus PRK0051389), ca 450 m kaugusele (vid tunnus PRK0020339) ja ca 480 m kaugusele (vid tunnus PRK0067118).

Taotletava uuringuruumi teenindusala kagunurgast paikneb *c a* 70 m kaugusel vääriselupaik nr.124070 (vid tunnus VEP124070). Korrastatud Kõltsi karjääri veekogus, uuringuruumi teenindusala läänepiirist *ca* 105 m kaugusel, on III kaitsekategooria linnuliikide jõgitiir (*Sterna hirundo*, EELIS kood KLO9134179) ning hallpõsk-pütt (*Podiceps grisegena*, EELIS kood KLO9135895) elupaik. Uuringuruumist paiknevad põhja suunas III kaitsekategooria linnuliigi laanepüü (*Tetrastes bonasia*, EELIS kood KLO9131317) elupaik *c a* 250 m kaugusel ja vääriselupaik nr.207198 (vid tunnus VEP207198) *ca* 360 m kaugusel.

Taotletavast Kõltsi uuringuruumi teenindusalast lõunas *c a* 225 m kaugusel paikneb elektriõhuliin alla 1 kV AMKA.3x50+70 (vid tunnus 198854806). Uuringuruumist kagus paiknevad elektriõhuliin alla 1 kV AMKA.3x35+50 (vid tunnus 6112289) *ca* 340 m kaugusel ja elektriõhuliin 1-20 kV AS-35 (vid tunnus 182611890) ning elektri alajaam Külli':(Türi), (vid tunnus 148488) *c a* 430 m kaugusel. Uuringuruumist idas *c a* 400 m kaugusele jäävad elektriõhuliinid alla 1 kV AMKA.3x16+25 (vid tunnus 5402757) ja AMKA.3x50+70 (vid tunnus 5402758, 5402769). Uuringuruumist *ca* 495 m kaugusel kagus asub raadiosidemast (vid tunnus 51263613).

Uuringuloo taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Eesti Geoloogiateenistus (13.08.2025 kirjaga nr 13-1/25-1316, 08.09.2025 nr 13-1/25-1457, 30.09.2025 nr 13-1/25-1542, registreeritud KOTKAS-s 14.08.2025 nr DM-133122-2, 22.08.2025 nr DM-133122-4 ja 08.09.2025 nr DM-133122-5).

Riigilõivu seaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 1060 eurot tasutud kuupäeval 08.08.2025.

Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloo andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (*HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades *MaaPS* erisusi.

MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloo menetluse algatamise teate 07.10.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest 07.10.2025 kirjaga nr DM-133122-8 menetlusosalisi. Kuni uuringuloo andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

MaaPS § 27 lõike 7 kohaselt saatis Keskkonnaamet 08.10.2025 kirjaga nr DM-133122-9 teate avatud menetluse algatamisest ning uuringuloo taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele Türi Vallavalitsus tähtajaga kaks kuud.

Türi Vallavalitsus arvamust ei esitanud.

Keskkonnaamet küsis 08.10.2025 kirjaga nr DM-133122-10 Kõltsi uuringuruumi riigivara valitseja nõusolekut.

Riigimetsa Majandamise Keskus andis 17.12.2025 kirjaga nr 3-1.1/2025/6853 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-133122-11) tingimusliku nõusoleku. Tingimused on toodud välja peatükis 3.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks kuupäeval xx.xx.xxxx ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks 2 nädalat.

Avalikustamise käigus laekus/ei laekunud seisukohti.

Vastavalt HMS § 49 lõigetele 1 ja 3 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikule ja isikule, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ning taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis ettevõttelt AS Tariston xx.xx.xxxx kirjaga nr DM-xxxxxx-x arvamust või vastuväiteid uuringuloa andmise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Keskkonnaamet edastas sama kirja ka kohalikule omavalitsusele teadmiseks

Ettevõtte AS Tariston esitas/ei esitanud arvamust või vastuväiteid.

3. KAALUTLUSED

Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Vastavalt uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu¹“ (*määrus nr 224*). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõige 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punktide 1 kohane tegevusluba.

Geoloogilise uuringu teostaja on Kobras OÜ (reg. kood 10171636, aadress Tartu maakond,

Tartu linn, Tartu linn, Riia tn 35, 50410).

Juhul, kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekava ja jäätmekava ladestamiskoht ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse (JäätS) § 35² tähenduses tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava (MaaPS § 28 lõige 5). Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjäätmekava ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekava koostamine ja esitamine vajalik.

MaaPS § 27 lg 3 kohaselt saatis loa andja kuupäeval 08.10.2025 kirjaga nr DM-133122-10 uuringuloa taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitseja volitatud asutusele riigile kuuluva kinnisasja kasutamise nõusoleku saamiseks.

Riigivara valitseja volitatud asutus (Riigimetsa Majandamise Keskus) andis 17.12.2025 kirjaga nr 3-1.1/2025/6853 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-133122-11) oma nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks järgmistel tingimustel:

- 1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;*
- 2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.*

Riigivara valitseja volitatud asutuse kooskõlastuse tingimused seatakse uuringuloa täiendavateks tingimusteks.

Keskkonnaamet kontrollis AS Tariston 08.09.2025 esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS, keskkonnaministri 09.01.2020 määrusele nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöo loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määrmises sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjäätmekava käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusala läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kõltsi uuringuruumi uuringuloale kantakse järgmised täiendavad tingimused:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Kirde regiooni (kirde.regioon@rmk.ee) välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.

MaaPS § 35 lõige 1 punktides 4, 5, 8 ja lõige 2 punktides 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenu, mistõttu neid käesolevas korralduses ei käsitleta.

Uuringuruumi teenindusala läänepiirist ca 105 m kaugusel, on III kaitsekategooria linnuliikide jõgitüür (*Sterna hirundo*, EELIS kood KLO9134179) ning hallpõsk-pütt (*Podiceps grisegena*, EELIS kood KLO9135895) elupaik. Uuringuruumist põhja suunas III kaitsekategooria linnuliigi laanepüü (*Tetrastes bonasia*, EELIS kood KLO9131317) elupaik ca 250 m kaugusel.

Liigid on seotud peamiselt elupaikades olevate veekogudega, millele uuringute ajal eeldatavasti mõju ei ole. Uuringute tegemisel peab kinni pidama üldisest lindude pesitsusrahust.

Kõltsi uuringuruumi teenindusala piires, samuti olulise mõju piiridesse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitstavaid loodusobjekte (MaaPS § 35 lõige 1 punkt 11); muinsuskaitseobjekte (MaaPS § 35 lõige 1 punkt 3), mistõttu MaaPS § 27 lõigetes 4-6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloa andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning ettevõttele AS Tariston ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade seisuga xx.xx.xxxx).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloa andmisest keeldumise alused puuduvad.

Geoloogilise uuringu luba ei anna uuringuloa omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse

maavara kaevandamise luba ning geoloogilise uuringu loa saamisel ei teki õiguspärasest ootusest kaevandamisloa saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo